

מיזם הפרדת הפסולת האורגנית שקידמה הממשלה קורס

הציבור לא נענה, המדינה לא הקימה מספיק מתקנים ושתי ערים הודיעו לאחרונה על פרישתן מהתוכנית השאפתנית שהושקה ב-2012. גם במשרד להגנת הסביבה כבר מודים שמדובר בכישלון

צפריר רינת | 16.05.2016 | 02:24

מיזם הפרדת הפסולת שהושק על ידי המשרד להגנת הסביבה ב-2012 סימן יעדים שאפתניים, אבל מה שנראה אז כהבטחה סביבתית משמעותית, הולך ומצטייר ככישלון. עוד ועוד רשויות מקומיות וערים מפסיקות את פעילות הפרדת הפסולת במתכונת שקידם המשרד להגנת הסביבה, וגם המשרד עצמו החל לקדם חלופות. בשבועות האחרונים החליטה עיריית חדרה להפסיק את הפעילות הזו, ובחודש שעבר עיריית אשדוד פרסמה הודעה דומה.

במסגרת התוכנית, שקודמה על ידי המשרד להגנת הסביבה בשנים האחרונות, התבקש הציבור להפריד בין הפסולת הרטובה (כלומר — הפסולת האורגנית, שכללה בעיקר שאריות מזון) לבין הפסולת היבשה. אבל מתברר שבחלק מהערים שהשתתפו במיזם היענות היתה כמעט אפסית. על פי עיריית חדרה, בה נעשה ניסיון להטמיע את הפרדת הפסולת בקרב התושבים — רק 2% מהפסולת באמת הופרדה בסופו של דבר. בנוסף, מדגישים בעירייה, המדינה לא הקימה די מתקנים למחזור הפסולת האורגנית, כך שגם אם בפועל תושבים רבים יותר היו מפרידים את הפסולת שלהם, ספק אם הרשויות היו ערוכות להתמודד עם כמויות משמעותיות של פסולת אורגנית. בעיר יתמקדו בינתיים בעידוד תושבים להפריד אריזות מיתר הפסולת, והשלכתן לפחים הכתומים היעודיים.

סגנית ראש עיריית חדרה, חדווה יחזקאלי, הממונה על תיק איכות הסביבה בעיר מדגישה ש"המדינה לא ערוכה לטיפול בפסולת שהופרדה, ולא פעלה להקמת מתקנים שיקלטו אותה. כולנו תקווה שבשנים הבאות ימצא פתרון להקמת מתקן קצה, שאליו תובא הפסולת האורגנית ועיריית חדרה תשמח לשתף פעולה". היא הוסיפה כי "העירייה מודעת לכך שישנם תושבים המקיימים את הליך ההפרדה, כולנו תקווה שבשנים הבאות ימצא פתרון להקמת מתקן קצה שאליו תובא הפסולת האורגנית. עיריית חדרה תשמח לשתף פעולה".

הודעת עיריית חדרה על הפסקת הפרדת הפסולת מצטרפת להודעה של עיריית אשדוד רק בחודש

שעבר. שם, הודיעו על החלפת הפחים החומים המיועדים לפסולת אורגנית בפחים הכתומים שנועדו לאריזות. בעיריית אשדוד הסבירו שגם המשרד להגנת הסביבה מעודד את קידום הפחים הכתומים, על חשבון החומים. כמה רשויות נוספות נמנעו מקידום תוכניות להפרדת פסולת, לאחר שנכחו שהפרויקט אינו יעיל ולא זוכה עוד לתמיכת המשרד להגנת הסביבה. בפתח תקווה, למשל, ויתרו על מיזם כזה מראש.

הרושם שמיזם הפרדת הפסולת פשוט לא עובד, לא נוצר רק בקרב הרשויות המקומיות והעיריות. גם השר להגנת הסביבה אבי גבאי מודה שמיזם ההפרדה נכשל. לכן, הוא תומך במתן עדיפות להפרדת אריזות מיתר הפסולת, במקום להשקיע משאבים בהפרדת הפסולת האורגנית. לשיטתו, את יתר הפסולת — יבשה ורטובה — כדאי להעביר מעורבבת לתחנות מיון מיוחדות, בהן יופרד מה שניתן למחזר מיתר הפסולת. הודאתו של גבאי בכישלון המיזם אינה עניין של מה בכך. היעד שהציב לעצמו המשרד היה להגיע לכמעט שלושה מיליון אזרחים המפרידים פסולת עד 2019. לטובת הקמת תשתית להפרדה כזו הוקצו חצי מיליארד שקלים. חלק מהכסף כבר הועבר לרשויות. גבאי הבהיר שהוא לא ימנע מהרשויות המעוניינות בכך להמשיך במיזם ההפרדה, אך גם לא יעודד זאת. במשרד להגנת הסביבה יש המטילים ספק לא רק ביעילות ההפרדה אלא גם ביכולת לנצל את מה שכ הופרד ואמור לשמש לייצור דשן (קומפוסט) או להפקת אנרגיה. בין השאר, נטען במשרד שיש כיום עודף קומפוסט, וכלל לא ברור שיהיה ביקוש לדשן מפסולת עירונית. עוד נטען שעלות הפקת אנרגיה מתהליכי פירוק פסולת היא גבוהה לעומת שיטות אחרות של הפקת חשמל. לאחרונה החליט המשרד להגנת הסביבה לפעול להורדת המחירים הנגבים מהרשויות המקומיות עבור איסוף הפסולת והעברתה לתחנות המיון והמחזור. בנוסף, החליט המשרד להפעיל שיטת תמרוץ חדשה ועל פיה תקבל רשות מקומית סיוע על פי כמויות הפסולת שאותן הצליחה להעביר למחזור. בניגוד לדבריהם של השר להגנת הסביבה וגורמים במשרדו, ראש מועצת שוהם גיל לבנה, העומד בראש ועדת איכות הסביבה במרכז השלטון המקומי, אינו מסכים שפרויקט הפרדת הפסולת הרטובה מהיבשה נכשל. לדבריו יש ערים גדולות ככפר סבא ומודיעין שבהן מפרידים שיעור גבוה של הפסולת ובאיכות טובה. לבנה ציין שמרכז השלטון המקומי מקים מגעים עם המשרד להגנת הסביבה, במטרה להגיע להסדר שיאפשר לרשויות לקבל חלק מכספי ההיטל שהן משלמות כיום על פסולת המועברת לאתרי הטמנה ולהשתמש בכסף זה להקמת תשתיות לאיסוף ומיון פסולת.

בנוסף, מדגישים בעירייה, המדינה לא הקימה די מתקנים למחזור הפסולת האורגנית, כך שגם אם בפועל תושבים רבים יותר היו מפרידים את הפסולת שלהם, ספק אם הרשויות היו ערוכות להתמודד עם כמויות משמעותיות של פסולת אורגנית. בעיר יתמקדו בינתיים בעידוד תושבים להפריד אריזות מיתר הפסולת, והשלכתן לפחים הכתומים היעודיים.

מנכ"ל איגוד ערים שומרון לאיכות הסביבה, יצחק מאיר, פנה בעקבות הפרסום ב"הארץ" במכתב למנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, ישראל דנציגר, ובו ביקש שתצא מטעם המשרד הודעת המבהירה שיש צורך בהקמת מתקנים להפקת אנרגיה מפסולת. "במשך למעלה משנתיים חתומים שמונה רשויות מקומיות באיגוד שומרון עם יזם העושה מאמצים כבירים להקמת מתקן משוכלל לעיכול אנאורבי של פסולת לייצור קומפוסט ואנרגיה בעמנואל", כתב מאיר. "האיגוד פועל ללא לאות להסרת החסמים הביורוקרטיים המעכבים את הקמת המתקן ומאמין בשיטה, ביעילותה ובכדאיותה הכלכלית. העמדה המוצגת בכתבה עשויה להביא, כתוצאה מאי הבנה, לנסיגת משקיעים ויזמים מהקמת מפעל זה ודומים לו בארץ". מאיר הוסיף כי "לא ייתכן מצב, לאחר בדיקות כלכליות מקיפות, לאחר שהמדינה התחייבה על תמיכה כספית (כ-14 מיליון שקלים) והשקעת משאבים רבים שהמשרד יביא לרגרסיה בתהליך כולו. האם הנהלת המשרד להגנת הסביבה תמליץ בקרוב על חזרה להטמנת פסולת?".